

Fortuna Stadion e.o. te Sittard-Geleen

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

19 augustus 2008 / rapportnummer 2124-40

1. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Afbouw Stadion B.V. en de Afbouw Stadion Omgeving B.V. hebben het voornemen om rond het Fortuna Stadion activiteiten te ontwikkelen op het gebied van sport, (sport)retail, leisure, horeca, onderwijs en kantoren. Om deze ontwikkelingen mogelijk te maken is een herziening van het huidige bestemmingsplan nodig. Ter onderbouwing van de besluitvorming hierover door de gemeenteraad van Sittard-Geleen wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld.¹

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- een onderbouwing van de bezoekersaantallen, uitgesplitst naar de verschillende planonderdelen en de verdeling over de dag, de week en het jaar;
- een goede verkeerskundige onderbouwing, die aansluit op de bezoekersaantallen, herkomst en vervoerswijze;
- milieueffecten als gevolg van verkeer (effecten op luchtkwaliteit en geluid);
- een onderbouwing van de wijze waarop aan externe veiligheidseisen wordt voldaan;
- een samenvatting met duidelijk kaartmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail aan welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de startnotitie voldoende aan de orde komen.

2. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

2.1 Achtergrond en doel

In de startnotitie wordt het voornemen geplaatst binnen de doelstellingen van de Stadsvisie 2012. Onderbouw de keuze voor de verschillende voorgestane activiteiten met een behoefte-raming. Beschrijf hoe deze bijdragen aan de doelstellingen van de Stadsvisie 2012.

2.2 Beleidskader

In het MER dient het relevante beleid en de wet- en regelgeving beschreven te worden. De startnotitie geeft daarvan al een voorzet. Geef aan welke concrete randvoorwaarden voor het project voortkomen uit dit kader.

¹ Voor gegevens over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie en de werkgroepsamenstelling, zie bijlage 1.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Alternatieven

De voorgenomen activiteit betreft het ontwikkelen van diverse sport- en health faciliteiten, entertainment, (sport)retail, een XL supermarkt, accommodatie voor sportonderwijs, kantoren, een hotel en accommodatie voor de brandweer. Uit de startnotitie blijkt dat flexibiliteit in de omvang van de verschillende onderdelen behouden moet blijven. Daarom worden in de startnotitie drie alternatieven geformuleerd op basis van verschillende bruto vloeroppervlakten (bvo) en daarbij horende bezoekersaantallen.² Hiermee wordt beoogd de bandbreedte tussen de minimale en de maximale milieueffecten in beeld te brengen. Binnen de bandbreedte van de effecten van de beschreven alternatieven zal uiteindelijk een voorkeursalternatief geformuleerd worden.

De drie verschillende alternatieven moeten gelijkwaardig beschreven worden.

Bezoekersaantallen

In de startnotitie worden voor de verschillende planonderdelen bezoekersaantallen genoemd. Onderbouw in het MER de verwachte bezoekersaantallen en geef duidelijkheid over het functionele programma (m² bvo per planonderdeel) waarbij deze bezoekersaantallen horen.³

Geef in het MER de verdeling van het aantal bezoekers over de diverse planonderdelen, over de dag, over de week en het jaar weer, zodat bepaald kan worden wanneer en hoe vaak de drukste momenten optreden. Geef hierbij ook onzekerheden aan.

Verkeer

Beschrijf op basis van de bezoekersaantallen de maatgevende perioden voor verkeer.⁴ Maak hierbij onderscheid in autoverkeer, openbaar vervoer en vervoer per fiets en te voet (modal split).

Beschrijf in het MER de herkomst van het door het voornemen gegenereerde gemotoriseerde en langzaam⁵ verkeer, alsmede de voorgenomen ontsluiting van het plangebied voor auto's, openbaar vervoer, fietsers en voetgangers. Geef aan welke infrastructuur voor auto, openbaar vervoer en langzaam verkeer (ook voetgangers) reeds aanwezig is, welke toegevoegd wordt en wanneer dit toegevoegd wordt. Besteed daarbij ook aandacht aan de infrastructuur voor langzaam verkeer buiten het plangebied.

² De gemeente Sittard-Geleen heeft laten weten de flexibiliteit in te kaderen door in de uiteindelijke herziening van het bestemmingsplan functies en maximale bvo's op te nemen.

³ Voor de onderbouwing van de bezoekersaantallen is voor de startnotitie de onderliggende notitie 'Bezoekersaantallen nieuwe initiatieven Fortuna Stadion' (Arcadis, 2007) gebruikt. De Commissie heeft hiervan kennisgenomen en constateert dat het functionele programma (m² bvo per planonderdeel) en de bezoekersaantallen van beide notities niet overeenkomen. Tevens constateert de Commissie dat in deze onderliggende notitie van veel planonderdelen het maximum bezoekersaantal per m² bvo gebaseerd is op *branchegemiddelden*. Hierdoor komen eventuele gunstige lokale marktsituaties of een meer dan gemiddeld goede bedrijfsvoering niet in het maximum bezoekersaantal tot uiting. Het maximum bezoekersaantal kan in werkelijkheid hoger uitvallen dan op grond van de gebruikte kengetallen verwacht wordt. Stel daarom het maximum bezoekersaantal naar boven bij, indien de behoefteaming voor de verschillende planonderdelen daartoe aanleiding geeft.

⁴ Bijvoorbeeld een ten tijde van de avondspits en daarnaast ten tijde van piekmomenten zoals zaterdagmiddag en een thuiswedstrijd van Fortuna Sittard.

⁵ (Brom)fietsers en voetgangers.

Parkeren

Beschrijf in het MER voor maatgevende perioden:

- de parkeerbehoefte;
- het aanbod van parkeerplaatsen (aantallen, bereikbaarheid en ligging);
- de mogelijkheden voor dubbelgebruik;
- het beheer van de parkeerplaatsen.

Besteed op dezelfde wijze aandacht aan de vraag naar, het aanbod van en de ligging van fietsparkeerplaatsen.

3.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet:

- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu;
- binnen de competentie van de initiatiefnemers liggen.

Economische doelstellingen mogen geen beperking zijn om oplossingsrichtingen met belangrijke milieuvoordelen buiten beschouwing te laten bij de ontwikkeling van een mma. De Commissie adviseert om in ieder geval aandacht te besteden aan:

- maatregelen die genomen worden om het energieverbruik van het initiatief te verminderen, bijvoorbeeld warmte- en koudeopslag in de ondergrond of warmtelevering door derden;⁶
- een aansluiting op het openbaar vervoer die qua frequentie, tijdstippen en halteplaatsen past bij de beoogde ontwikkelingen;
- maatregelen, zoals specifieke fietsinfrastructuur, die het gebruik van de fiets bevorderen.

Geef voor de bovengenoemde punten, indien noodzakelijk, aan wat de mogelijkheden zijn om met derde partij(en) tot een overeenkomst te komen.

3.3 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Beschrijf de bestaande toestand en toekomstige toestand op systematische wijze en neem voor de referentiesituatie een relevant jaar.

Voor de referentiesituatie formuleert de initiatiefnemer de autonome ontwikkeling als de ontwikkeling van de huidige en nieuwe activiteiten in het studiegebied waarover reeds besloten is, exclusief nieuwe activiteiten in het plangebied waarin het huidige bestemmingsplan voorziet. De Commissie onderschrijft deze formulering van de autonome ontwikkeling omdat de milieueffecten van het voornemen hiermee maximaal inzichtelijk worden gemaakt.⁷

⁶ De Commissie heeft begrepen dat de gemeente Sittard-Geleen samenwerking met derden (DSM) werkt aan plannen om verschillende wijken van warmte te voorzien met restwarmte van industrie.

⁷ Indien de milieueffecten van de voorgenomen activiteit als gevolg van deze formulering van de autonome ontwikkeling zo groot zijn dat ze leiden tot knelpunten met randvoorwaarden uit wet- en regelgeving, kan als referentie tevens de situatie beschreven worden waarin de mogelijkheden conform het huidige bestemmingsplan maximaal benut worden.

4. MILIEUASPECTEN

4.1 Algemeen

In de startnotitie staat welke milieuaspecten in het MER aan de orde zullen komen. De Commissie onderschrijft de voorgestelde aanpak. In onderstaande paragrafen wordt ten aanzien van enkele te onderzoeken milieuaspecten een aantal aanvullingen en kanttekeningen gegeven.

4.2 Verkeer en vervoer

Motiveer in het MER de grootte van het studiegebied voor verkeer en vervoer in relatie tot het verzorgingsgebied, de omvang van de overige verkeersstromen en hun milieueffecten. Beschrijf voor de maatgevende perioden:

Autoverkeer:

- routevorming van en naar het plangebied⁸;
- de verandering in verkeersintensiteiten van gemotoriseerd verkeer op relevante wegvakken;
- de verkeersafwikkeling en de I/C-verhoudingen op relevante wegvakken en kruispunten. Geef daarbij ook aan hoe de capaciteit is vastgesteld.

Langzaam verkeer:

- Omvang en routevorming van het langzaam verkeer.

Onderzoek of er knelpunten in de afwikkeling van en tussen de verschillende modaliteiten optreden in de maatgevende perioden en beschrijf zo nodig maatregelen om deze knelpunten op te lossen.

Verkeersveiligheid

Onderzoek tevens of er knelpunten zijn met betrekking tot de verkeersveiligheid. Ga daarbij met name in op de kwaliteit van de ontsluiting van het fietsverkeer. Beschrijf eventueel maatregelen om deze knelpunten op te lossen/ te voorkomen.

Overig verkeer

Beschrijf hoe de bereikbaarheid van het plangebied voor hulpdiensten gewaarborgd blijft.

Beschrijf tevens het effect van het voornemen op het openbaar vervoer. In de startnotitie wordt voorgesteld deze effecten kwalitatief in beeld te brengen. Ga echter ook in op aantallen passagiers, aantallen bussen en tijdstippen (kwantitatieve beschrijving).

4.3 Luchtkwaliteit

Beschrijf de gevolgen van de verschillende alternatieven voor de luchtkwaliteit in het studiegebied, onafhankelijk van de vraag of er sprake zal zijn van overschrijding van grenswaarden.

⁸ De Commissie verwijst in het kader van autoverkeer ook naar de zienswijze van Rijkswaterstaat Limburg. Zie bijlage 2, nr. 1.

Het studiegebied voor het luchtkwaliteitsonderzoek moet zodanig groot zijn, dat alle significante effecten van het voornemen (en de relevante maatregelen) worden weergegeven. Volg hierbij de luchtkwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer (Wm).

Maak gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de Regeling beoordeling luchtkwaliteit (2007). Houd daarbij rekening met de gevolgen van eventuele congestie op de luchtkwaliteit. Geef aan hoe wordt voldaan aan de luchtkwaliteitseisen.

Beschrijf de gevolgen voor de luchtkwaliteit langs de relevante aanliggende wegvakken en het onderliggend wegennet.

Geef in het MER voor fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}⁹) en NO₂ inzicht in de concentratieniveaus en eventuele overschrijdingen van grenswaarden zowel voor de autonome ontwikkelingen als voor de verschillende alternatieven. Beschrijf:

- de ligging en grootte van eventuele overschrijdingsgebieden;
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- de hoeveelheid woningen en andere gevoelige bestemmingen gelegen binnen de verschillende overschrijdingsgebieden;
- de mate van overschrijding van grenswaarden.

Het is niet te verwachten dat de grenswaarden¹⁰ en richtwaarden¹¹ voor de overige stoffen uit de Wm zullen worden overschreden. Gezien de jurisprudentie beveelt de Commissie toch aan de concentraties van deze stoffen en de toetsing daarvan aan de grenswaarden op te nemen in het MER.

4.4 Geluid

Het voornemen zal de geluidbelasting in de (woon)omgeving nadelig beïnvloeden. Het MER dient een beeld te geven van de cumulatieve geluidssituatie in de (woon)omgeving. Ga in het MER in op zowel de verschillende geluidsoorten (industrie, railverkeer- en wegverkeerlawaai) afzonderlijk als de totale (cumulatieve) geluidssituatie. Breng zowel het relevante geluidbelaste oppervlak voor de woonomgeving, als het aantal geluidgehinderden in het studiegebied in beeld. Geef ook aan waar gevoelige bestemmingen van het voornemen zelf komen te liggen.¹²

Betrek bij het aspect wegverkeerslawaai alle wegen waar een toename van 30% of een afname van 20% van de verkeersintensiteit is te verwachten door het initiatief.

⁹ Het Europese Parlement heeft op 11 december 2007 streef- en grenswaarden voor PM_{2,5} vastgesteld. Voor PM_{2,5} geldt een grenswaarde: jaarnorm 25 µg/m³ per 2015; en streefwaarden van 20 µg/m³ per 2020 en; een reductie doelstelling voor de "gemiddelde-blootstellingsindex" (GBI) tot 20% voor de periode 2010-2020 De "gemiddelde-blootstellingsindex" is de gemiddelde-blootstelling van de bevolking van een lidstaat die voor het referentiejaar (2010) wordt vastgesteld met het doel de schadelijke gevolgen voor de menselijke gezondheid te verminderen en die waar mogelijk binnen een bepaalde termijn moet worden bereikt. Naar verwachting zal de nieuwe EU-richtlijn eind 2008 zijn geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. In beginsel kunnen de bepalingen van een richtlijn geen rechtstreekse werking hebben voordat de implementatietermijn is verstreken. Lidstaten dienen zich gedurende deze termijn wel te onthouden van maatregelen die het bereiken van het doel van de richtlijn in gevaar zouden brengen.

¹⁰ Grenswaarden voor SO₂, CO, Pb, en benzeen.

¹¹ Richtwaarden voor nikkel, arseen, cadmium, ozon en benzo(a)pyreen.

¹² Onderdeel van het voornemen is een school. Deze is in de startnotitie niet als gevoelige bestemming aangemerkt. Zie ook zienswijze 5 en 6, bijlage 2.

Geef in het MER aan of aan de wettelijke voorkeurswaarden c.q. grenswaarden kan worden voldaan. Daarnaast moet de effectiviteit van mitigerende maatregelen (zoals wijze van ontsluiting, HOV-verbinding en dergelijke) in beeld worden gebracht.

4.5 Veiligheid

Externe veiligheid

In de startnotitie is reeds aangegeven dat het groepsrisico in de huidige situatie de oriënterende waarde overschrijdt.¹³ Geef in het MER aan welke eventuele beperkingen aan het initiatief worden opgelegd als gevolg van het aspect externe veiligheid. Geef aan hoe de gemeente de overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico zal verantwoorden.¹⁴ Ga tevens in op het plaatsgebonden risico.

Sociale veiligheid

Beschrijf in het MER hoe omgegaan zal worden met mogelijke sociale veiligheidsrisico's als gevolg van contact tussen voetbalsupporters onderling en met bezoekers aan de overige activiteiten in het plangebied.

4.6 Water en bodem

Volgens de startnotitie wordt het aspect water kwalitatief beschreven. Besteed in het kader van de watertoets ook in kwantitatieve zin aandacht aan de gevolgen van de toename verhard oppervlakte, de wijze van afvalwaterbehandeling van bijvoorbeeld dakwater en hemelwater van de parkeerterreinen, en de effecten op grondwaterstromingen.

Werk het aspect bodem conform de startnotitie uit.

4.7 Natuur

In of nabij het plangebied bevinden zich geen beschermde gebieden. Wel is soortbescherming aan de orde. Voor het MER kan worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten van het natuurbeleid, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende doelsoorten.

4.8 Cultuurhistorie

De startnotitie vermeldt dat in 2005 een archeologisch onderzoek is uitgevoerd waarbij enkele vondsten zijn gedaan en dat aanvullend onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Wanneer pas in de fase van vergunningverlening blijkt dat archeologische waarden aanwezig zijn, is het uitgangspunt van de Rijksoverheid van het behoud 'in situ' meestal niet meer uitvoerbaar. De Commissie adviseert daarom:

¹³ Betrek bij het bepalen van het groepsrisico en het plaatsgebonden risico de zienswijzen van de Brandweer Westelijke Mijnstreek, ProRail en de Gasunie. Zie bijlage 2, nr. 2, 4 en 7.

¹⁴ Een verantwoording van een overschrijding van de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico is een wettelijke verplichting voor het bestemmingsplan. Er kan overwogen worden om in het kader van externe veiligheid in het bestemmingsplan randvoorwaarden op te nemen. Bijvoorbeeld door een maximum te stellen aan het aantal toe te laten personen per m² bvo in het gebied waar de oriëntatiewaarde wordt overschreden.

- ofwel het vervolgonderzoek uit te voeren in het kader van het MER en in het MER de resultaten van het gehele onderzoek op te nemen. Hieruit moet blijken wat de omvang en begrenzing van archeologische vindplaatsen is en of deze behoudenswaardig zijn.¹⁵ Geef in het MER duidelijk aan wat het effect van de alternatieven is op aanwezige archeologische waarden;
- ofwel te onderbouwen waarom eventueel aanwezige archeologische waarden ontzien kunnen worden bij de inrichting. In dit geval kan het vervolgonderzoek uitgesteld worden tot de vergunningverlening.

5. SAMENVATTING, VORM EN PRESENTATIE

Gebruik goed en recent kaartmateriaal met een duidelijke legenda. Neem tenminste één kaart op met alle in het MER gebruikte topografische namen. Zorg voor helder kaartmateriaal en een goed leesbare, publieksvriendelijke tekst in de samenvatting waarin de belangrijkste keuzemogelijkheden met hun beoordeling worden gepresenteerd.

6. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in kennis', 'evaluatieprogramma' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

¹⁵ Hiertoe dienen voor het MER de onderzoeksstappen 'bureauonderzoek', 'inventariserend veldonderzoek karterende fase' en 'inventariserend veldonderzoek waarderende fase' te worden doorlopen, voor zover de resultaten van de voorafgaande onderzoeksstap hier aanleiding toe geven.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Afbouw Stadion B.V. en Afbouw Stadion Omgeving B.V.

Bevoegd gezag: gemeenteraad van de gemeente Sittard-Geleen

Besluit: vaststellen van een bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C 10.1

Activiteit: het ontwikkelen van activiteiten op het gebied van sport, retail, leisure, horeca, onderwijs en kantoren rond het Fortuna stadion te Sittard.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Startnotitie m.e.r. Fortuna Stadion e.o. (Arcadis, 28 mei 2008);
- Oplegnotitie 'Bezoekersaantallen nieuwe initiatieven Fortuna Stadion' (Arcadis, 19 december 2007);
- 'Luchtkwaliteit stadiongebied Fortuna Sittard; Luchttoets conform het Besluit luchtkwaliteit 2005' (Grontmij Nederland bv, 12 december 2005);
- Rapport 2006.3164-2: 'Luchtkwaliteitsonderzoek stadiongebied Fortuna-Sittard' (Cauberg-Huygen, 13 maart 2007).

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de inspraakreacties is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: "De Trompetter" d.d. 18 juni 2008

aanvraag richtlijnenadvies: 18 juni 2008

ter inzage legging startnotitie: 18 juni t/m 30 juli 2008

richtlijnenadvies uitgebracht: 19 augustus 2008

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. E.H.A. de Beer

ir. M.J. Fabery de Jonge

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

ir. D. Wiebes

drs. H. Woesthuis (secretaris)

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. Rijkswaterstaat Limburg
2. Gasunie, Groningen
3. Waterschap Roer en Overmaas
4. Brandweer, Sittard
5. Kerckhoffs Advocaten, namens: Plus vastgoed BV te De Bilt (h.o.d.n. Ronald de Bruijn) en Intersport de Bruijn te Sittard, Supermarkt Marmini BV (h.o.d.n. Super de Boer Van Oppen te Geleen, Schuitema Vastgoed B.V. te Amersfoort, Super de Boer Moonen te Sittard, Penders Geleen (h.o.d.n. C1000 Penders) te Geleen, Ruud Camps Holding BV te Sittard, Galago Trading B.V. (h.o.d.n. Mulders Berg- en Wandelsport) te Limbricht, Stichting Ondernemers Binnenstad Sittard te Sittard, Foodspec Cadier en Keer B.V. (h.o.d.n. Super de Boer Scheepers) te Buchten.
6. Kerckhoffs Advocaten, namens: Rupa B.V. te Maastricht, Hertogsland B.V. te Maastricht
7. ProRail, Eindhoven
8. WML, Maastricht
9. Provincie Limburg, Maastricht

**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Fortuna Stadion
e.o. te Sittard-Geleen**

De Afbouw Stadion B.V. en de Afbouw Stadion Omgeving B.V. hebben het voornemen om rond het Fortuna Stadion activiteiten te ontwikkelen op het gebied van sport, retail, leisure, horeca, onderwijs en kantoren. Om deze ontwikkelingen mogelijk te maken is een herziening van het huidige bestemmingsplan nodig. Hiertoe wordt een m.e.r.-procedure doorlopen. Dit advies van de Commissie gaat in op de inhoud van het MER.

ISBN: 978-90-421-2159-3